

Здружение на граѓани **ФЛОРОЗОН**
- Центар за еколошка демократија

Бр. 0302/5
29.01 2021 год.
СКОПЈЕ

7

Влада на Република Северна Македонија
- ГЕНЕРАЛЕН СЕКРЕТАРИЈАТ -

Здружение на граѓани ФЛОРОЗОН- Центар за еколошка демократија

(Име на здружението/ фондацијата)

ЗАВРШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЕКТОТ

“Биди одговорен за себе и за нашата животна средина и во услови на пандемија”

(Име на проектот)

Скопје 29 01 21
_____. _____. 20__ година
(Место) (датум)

1. Општи информации за проектот и корисникот

Број на Договор за обезбедување финансиска поддршка	25-29/1
Име на здружението/фондацијата корисник	Здружение на граѓани ФЛОРОЗОН- Центар за еколошка демократија
Наслов на проектот	“Биди одговорен за себе и за нашата животна средина и во услови на пандемија”
Период на спроведување на проектот	од 01.07.2019 година до 31.12.2019 година
Лице овластено за застапување на корисникот	Кирил Ристовски
Проектен менаџер	Кирил Ристовски
Телефон и е-пошта за контакт	+ 389 75 430-251 + 389 78 307489 project@florozon.org.mk
Цел на проектот	Запирање на ширењето на коронавирусот преку соодветно одлагање на „заразниот“ отпад и ублажувањето на последиците од пандемијата за граѓаните, со фокус на најранливите.
Целна група	Оваа акција се однесува на сите граѓани на РСМ, со посебен нагласок на маргиналините групи во најкритичните подрачја во државата. При спроведувањето на активностите ќе бидат вклучени сите 29 организации кои се членови на Коалицијата за животна средина, формирана од страна на ЦЕД Флорозон во проектот <i>Еднаков пристап за ефективна правда</i> .
Целно подрачје и локација каде се спроведувал проектот	Целно подрачје – Скопје, Куманово, Тетово, Кичево, Охрид и Струга. Локација на спроведување – Скопје
Вкупна вредност на проектот (според договорот за обезбедување финансиска поддршка)	559.571,00 ден.
Вкупно потрошени средства до денот на завршување на проектот	559.341,00 ден.

2. Резиме - Краток преглед на спроведените активности и оценка на постигнатите резултати на проектот. (Резимето треба да одговара на содржината на проектот и да не е подолго од 200 зборови или 1-2 страници)

Со одлуката од Владата на Република Северна Македонија, донесена на 45 - тата седница, стапена на сила од 23.04.2020, сите граѓани во РС Македонија мора да носат лична заштитна опрема за носот и устата која може да биде: респираторна маска, хируршка маска за една употреба, текстилна памучна маска, марама, шал, бандана и слично.

Хируршките маски и медицинските ракавици за еднократна употреба, кои граѓаните масовно ги применуваат, претставуваат голем ризик од понатамошно ширење на вирусот, пред сè поради непрописното одлагање, но исто така ја загадуваат и контаминираат животната средина. Водени од потребата за справување со овие предизвици, здружението на граѓани **Центар за еколошка демократија ФЛОРОЗОН Скопје**, започна со реализација на проектот “Биди одговорен за себе и за нашата животна средина и во услови на пандемија”.

Целта на проектот е да се придонесе во борбата против ширењето на коронавирусот преку соодветно одлагање на тн. КОВИД - 19 отпад и ублажувањето на последиците од пандемијата врз граѓаните, со посебен акцент на најранливите општествени групи.

На самиот почеток на проектот, извршени се серија состаноци со релевантните чинители за управување со КОВИД-отпадот (јавните комунални претпријатија), како и со ланците маркетинг, со цел да се презентираат целите на проектот и очекуваните резултати.

Во рамки на проектот набавени се 75 корпи за отпадоци кои и инсталирани се во неколку градски центри во (Скопје, Куманово, Тетово, Кичево, Охрид и Струга) со што се придонесе кон минимизирање на загадувањето на животната средина од несоодветното одлагање на задолжителните маски и ракавици за еднократна употреба. Имено, со проектот на видливи места пред поголемите ланци на маркетинг се поставени корпите за таа намена, како и 130 информативни постери и 1000 флаери, со цел да се информираат граѓаните како правилно да го одлагаат отпадот од еднократните маски и ракавици. ТИНЕКС, КИПЕР, ЕЛИДА и АТВА маркетингите преземаа одговорност за обезбедување простор пред маркетингите за поставување на корпите, како и повремено одлагање на собраниот отпад од истите (фреквенцијата на одлагање ќе се одредува во зависност од брзината на нивното полнење) во градските контејнери. Исто така, обезбедени се 2288 соодветни кеси за собирање овој отпад кои се поделени во сите маркетинги каде што се поставени корпите. Корпите во кои се одлага отпадот од еднократните маски и ракавици се соодветно обележани со цел превенција од мешање со останатиот отпад и информирање на вработените во комуналните претпријатија кои го одлагаат отпадот во градските депонии.

За оваа активност ЦЕД Флорозон потпиша Меморандум за соработка со ЈП Комунална хигиена од Скопје, кои како најрелевантни чинители во областа на одлагање на отпадот во град Скопје силно ја поддржаа оваа акција. Поддршката која ја добивме од ЈП Комунална хигиена Скопје е во насока на информирање на вработените кои го одлагаат отпадот од градските контејнери за посебно спакуваниот отпад од еднократните маски и ракавици. Оваа пракса е широко применета во речиси сите развиени држави, бидејќи сеуште не е воспоставен прецизен протокол кој ќе овозможи најсоодветно одлагање на еднократните потенцијално заразни маски и ракавици. Истата поддршка ја добивме и од Јавните Комунални претпријатија во Куманово, Тетово, Кичево и Струга. При спроведувањето на овие активности, вклучени беа и граѓанските организации кои се дел од Националната Коалиција за животна средина, кои дополнително придонесоа за подигнување на свеста кај пошироката јавност во градовите каде се спроведуваа акцијата.

Во однос на медиумската кампања, во рамки на проектот, изработен е банер за правилно одлагање на еднократните маски и ракавици кој што беше објавен на веб страните на ЦЕД Флорозон и Екологист, како и на електронските веб портали и социјалните мрежи. Понатаму, изработено е промотивно видео на кое се објаснува постапката за правилно и безбедно одлагање на отпадот, кое беше објавено на веб страните на ЦЕД Флорозон и Екологист, како и на социјалните мрежи. Видеото беше сподделено со Коалицијата за животна средина и членките извршија негова понатамошна промоција преку социјалните мрежи.

Во рамки на проектот изработени се три билтени со кои се изврши информирање на граѓаните за влијанието на КОВИД-отпадот врз јавното здравје и природата и се дадоја јасни и прецизни насоки како треба да се постапува со овој тип отпад кој се генерира во домаќинствата. Билтените се објавени на веб страната на ЦЕД Флорозон.

Платформа - Во соработка со инспекторатот за животна средина на град Скопје и подрачните регионални инспекции, канцеларијата на ЦЕД Флорозон овозможи пријавување на прекршоците кои се однесуваат на загадување на животната средина, конкретно со отпадот кој произлегува од еднократните маски и ракавици. За таа цел беше изработена платформа за пријавување на www.ekologost.mk на која граѓаните имаа можност да праќаат фотографии, со податоци за локацијата и лицето кое извршило прекршок.

Понатаму, изработени се три истражувачки стории: „Фрлените маски како ковид-минско поле“, „Глобална борба против коронавирусот и неговиот отпад“ и „Пандемијата ги влоши сите проблеми со отпадот што ги имавме“, кои беа објавени на веб страната на ЦЕД Флорозон. Сториите претставуваа основа за изработка на Предлог Политиките за управување со КОВИД-отпадот, кои беа доставени до Министерство за животна средина и просторно планирање, како и до Влада на Република Северна Македонија, како лобинг алатка за воведување специфични мерки за управување со КОВИД-отпадот. Предлог политиките се достапни на следниот линк: https://florozon.org.mk/downloads/publications/PREDLOG_POLITIKI.pdf

Оттука, од граѓанскиот, бизнис и владиниот сектор се очекува совесно и безбедно одлагање и управување со потенцијално заразниот отпад, со цел заеднички да делуваме во насока на заштита на јавното здравје и зачувување на животната средина.

3. Спроведени активности и резултати од проектот

Наведете ги активностите (како што се предвидени во проектот), опишете ги преземените активности со периодот на спроведување и постигнатите резултати

Активност (како што е	Опис на спроведената активност	Период на	Постигнати резултати
-----------------------	--------------------------------	-----------	----------------------

предвидено со проектот)		спроведување	
<u>A.1 Спроведување експертски состаноци</u>	Спроведени формални состаноци со здруженија (Коалиција за животна средина), комунални претпријатија (Скопје и Куманово), општински инспектори за животна средина (Куманово) и претставници од ланци маркети (Тинекс, Атва, Кипер и Елида) кои се одговорни за управување со КОВИД 19. Целта на овие состаноци беше да се претстават активностите на проектот и да се осознае што е можно повеќе за максимална заштита на вработените (во комуналните претпријатија и маркетите) за да се овозможи оптимален ефект на сите корисни информации кои ќе бидат спроведени директно на терен и на интернет кампањата. Претставниците од маркетите се согласија да ги обучат своите вработени како правилно да го одлагаат отпадот од специјалните корпи за еднократните маски и ракавици, а комуналните претпријатија се согласија да ги информираат вработените за локациите на градските контејнери во кои ќе се одлага овој отпад во жолти кеси. Сите чинители вземно се согласија за понатамошна промоција и кампања за подигнување на јавната свест за совесно одлагање на потенцијално контаминираниот отпад. Дополнително, јавните комунални претпријатија од Охрид, Струга, Кичево и Тетово беа официјално писмено известени за акцијата и за локациите каде ќе бидат поставени корпите, со цел понатамошно споделување на информациите кон вработените. Како додадена вредност на оваа активност се потпишаните Меморандуми за соработка со Јавното претпријатие Комунална Хигиена од Скопје и Тинекс Маркетите. Исто така, извршена е промоција на корпите во Куманово од страна на фокал организацијата МОТИВО, кои се дел од Коалицијата за животна средина, на која присуствуваше и овластениот инспектор за животна средина во општина Куманово, г-дин Бобан Бојковски.	01.07.2020 - 25.08.2020	P1. Воспоставен основен систем за примарна селекција на потенцијално контаминираниот отпад од еднократните маски и ракавици; P2. Воспоставена интерсекторска соработка помеѓу јавните претпријатија, граѓанските организации и приватниот сектор во борбата против ширење на коронавирусот; P3. Подигнување на јавната свест и сензибилизирање на јавноста за потенцијалниот ризик од ширење на КОВИД – 19 од искористените еднократни маски и ракавици.
<u>A2. Дистрибуција на информативни летоци</u>	Оваа активност опфати дистрибуција на информативни летоци во маркетите каде што се поставени корпите за отпад од еднократните маски и ракавици, но исто така и најмаргиналните групи во	10.08.2020- 31.12.2020	P1. подигнување на свеста кај граѓаните за соодветно одлагање на отпадот (маски и ракавици) во

	најкритичните подрачја во државата (Скопје, Тетово, Куманово, Струга, Охрид и Кичево). Информативните летоци се во согласност со сите упатства за нивно безбедно и претпазливо одлагање. Со дисеминација на овие инфо-флаери, ќе испратиме силни препораки до јавноста за тоа како да се справи со потенцијалниот опасен отпад. Испечатени се 1000 флаери кои се дисеминирани во најкритичните подрачја со акцент на најзагрозените групи.		специјалните корпи за оваа намена.
<u>A3 Спроведување online национална кампања за правилно одлагање на "заразен" отпад</u>	Проектниот тим во соработка со членки/организации од Коалицијата за животна средина реализираа национална кампања сочинета од 6 компоненти: A3.1 On line медиумска кампања (објавување на банер на 6 електронските/социјалните медиуми) Банерот за подигнување на јавната свест за правилно одлагање на маските и ракавиците за еднокрана употреба е поставен на страната на ЦЕД Флорозон и се појавува на секое отварање на страната, за секој корисник, без разлика колку пати е отворена од страна на ист корисник. Банерите беа дополнително објавени на 6 електронски портали. A3.2 Подготовка и поставување на постери на видливи места (Скопје, Тетово, Куманово, Струга, Кичево и Охрид). Испечатени се на 130 постери на македонски и албански јазик кои се поставени на видни места пред маркетите каде што се поставени специјалните корпи со цел информирање на граѓаните за правилно одлагање на потенцијално контаминираниот отпад. A3.3 Поставни се 75 корпи за отпадоци наменети за маски и ракавици пред ланците маркети: Тинекс, Кипер, Атва и Елида. Нивната намена е исклучиво за потенцијално контаминиран отпад од маски и ракавици. A3.4 Набавени се 2288 кеси за отпадоци обоени во жолта боја. Целта е при собирање на отпадот од страна на комуналните претпријатија тие да бидат дополнително претпазливи, бидејќи истиот е потенцијално контаминиран и заразен. A3.5 Подготвено е кратко промотивно видео и промовирано на веб платформи на членките од националната коалиција, на ЦЕД Флорозон.	01.07.2020-31.12.2020	P1. Подобрена комуникација и координација на ГО во Коалицијата за животна средина и волонтеризам од страна на нејзините членови, во насока на дистрибуција на летоци на маргинализираните лица во критичните подрачја (Куманово, Кичево, Струга, Охрид Скопје и Тетово) P2. Подигнување на свеста кај јавноста за правилно одлагање на потенцијално контаминираниот отпад од еднократните маски и ракавици преку поставување постери на видливи места пред маркетите. P3. Обезбедување специјализирани корпи и жолти кеси за примарна селекција на потенцијално заразниот отпад од заштитната опрема.

	платформата екологист. мк. Како и на социјалните мрежи. A3.6 Подготвени се 3 вонреден билтени поврзани со отпадот: предизвици и решенија, објавени на социјалните медиуми и на официјалната веб страна на организацијата.		
<u>A4. Online консултативна поддршка</u>	Подготвена ел- платформа	20.10.2020	
<u>A5. Изработка на истражувачки стории</u>	Изработени се три истражувачки стории: „Фрлените маски како ковид-минско поле“, „Глобална борба против коронавирусот и неговиот отпад“ и „Пандемијата ги влоши сите проблеми со отпадот што ги имавме“, кои беа објавени на веб страната на ЦЕД Флорзон и претставуваат основа за подготовка на Предлог Политиките за управување со КОВИД-отпадот.	17.08.2020- 17.10.2020	P2. Подигнување на свеста кај јавноста за правилно одлагање на потенцијално контаминираниот отпад од еднократните маски и ракавици.
<u>A6. Подготовка на предлог политики.</u>	Предлог Политиките за управување со КОВИД-отпадот, дадоа осврт на постоечките меѓународни и регионални политики за управување со КОВИД-отпадот и дадоа предлози за националните политики кои треба да бидат прилагодени кон постоечката ситуација. Предлог политиките беа доставени до Министерство за животна средина и просторно планирање, како и до Влада на Република Северна Македонија, како лобинг алатка за воведување спречици мерки за управување со КОВИД-отпадот.	02.11.2020 – 20.12.2020	P1. Предлог мерки и политики за унапредување на законската рамка за животна средина и подигната јавна свест и информирана јавност, а пред се специфичните целни групи за правилно одлагање на „заразниот“ отпад.

4. Проблеми во спроведување на проектот (Наведете доколку имало проблеми во спроведувањето на активностите на проектот, вклучително и доцнење и како тоа влијаело на постигнување на резултатите и целите на проектот)

/

5. Видливост и јавност (Одржани конференции, јавни настани, подготвени публикации, објави во медиуми за проектот и сл.)

Активност	Индикатори		
	Број на учесници	Број на примероци	Објави во медиуми
<u>A.1 Спроведување експертски состаноци</u> Спроведени состаноци со јавните комунални претпријатија од Скопје и Куманово, претставници од граѓанските организации и општински инспектор за животна средина (Куманово)	10 (Претставници од ЦЕД Флорозон, Здружение на граѓани Мотиво, општина Куманово, ЈП Комунална хигиена и Чистота	/	Објави на веб страната на ЦЕД Флорозон и на социјалните медиуми: <u>Состанок со ЈКП Комунална Хигиена Скопје</u> <u>Состанок со ЈКП Чистота и зеленило Куманово</u>

A3.6 Подготвени 3 вонреден билтени поврзани со отпадот: предизвици и решенија, објавени на социјалните медиуми и на официјалната веб страна на организацијата.

A4. Online консултативна поддршка

Подготвена е платформа за пријавување прекршоци преку која граѓаните ќе можат да прикажат фотографии до ЦЕД Флорозон, со податоци за локацијата и лицето кое извршило прекршок, кои ќе бидат проследени до надлежниот инспекторат за животна средина.

A5. Изработка на истражувачки стории
Изработени се три истражувачки стории: „Фрлените маски како ковид-минско поле“, „Глобална борба против корона вирусот и неговиот отпад“ и „Пандемијата ги влоши сите проблеми со отпадот што ги имавме“, кои беа објавени на веб страната на ЦЕД Флорзон и претставуваат основа за подготовка на Предлог Политиките за управување со КОВИД-отпадот.

A6. Подготовка на предлог политики
Предлог Политиките за управување со КОВИД-отпадот, дадоа осврт на постоечките меѓународни и регионални политики за управување со КОВИД-отпадот и дадоа предлози за националните политики кои треба да бидат прилагодени кон постоечката ситуација. Предлог политиките беа доставени до Министерство за животна средина и просторно планирање, како и до Влада на Република Северна Македонија, како лобинг алатка за воведување спречени мерки за управување со КОВИД-отпадот.

1 ел. платформа

3 истражувачки стории објавени на 11 портали (прилог прес клипинг)

1 документ
Предлог политики

[WSLETTER_No1.pdf](#)

https://florozon.org.mk/downloads/publications/NE_WSLETTER_No2.pdf

https://florozon.org.mk/downloads/publications/NE_WSLETTER_No3.pdf

www.ekologist.mk

https://florozon.org.mk/downloads/investigative-stories/06/Kovid_otpad-MINSKO_POLE.pdf

https://florozon.org.mk/downloads/investigative-stories/07/Kovid_otpad-SVET.pdf

https://florozon.org.mk/downloads/investigative-stories/08/Kovid_otpad-SOBIRANJE.pdf

https://florozon.org.mk/downloads/publications/PREDLOG_POLITIKI.pdf

6. Заклучоци за постигнување на целите, идни активности и одржливост на проектот

Целокупната акција придонесе кон исполнувањето на целите на повикот, при намалување на ширењето на корона вирусот и преземање на итни мерки за справување со кризата предизвикана од корона вирусот COVID -19. проблемот за соодветно одлагање и управување со потенцијално заразниот отпад, беше директно адресиран преку кампања која се спроведе во рамки на проектот. Поддршката и соработката со јавните комунални претпријатија, бизнис секторот и невладините организации, се покажа како клучен фактор при успешното спроведување на акцијата и постигнување на посакуваните цели и резултати. Пошироката јавност се информираше за правилно и безбедно одлагање на КОВИД-отпадот кој се генерира во домаќинствата, приватните општествено одговорни компании ја докажаа нивната посветеност при борбата против ширењето на корона вирусот, додека комуналните претпријатија, како директно изложени на заразата веднаш се вклучија во акцијата. Сите членови од Коалицијата за животна средина ја дадоа својата контрибуција за национално да се прошири оваа кампања. Понатаму, во

комуникација со надлежниот инспекторат, на локално и национално ниво, а по дојава од страна на граѓаните, тимот на ЦЕД Флорозон ќе продолжи да ги доставува пријавите за прекршоците кои произлегуваат од загадувањето на животната средина со „заразен отпад“. Дополнително подготвените истражувачки стории ќе влијаат врз подигнувањето на јавната свест, а документот Предлог Политики за управување со КОВИД-отпадот се користи сега и во иднина како алатка за унапредување на мерките и политиките за животна средина на национално ниво.

7. Резиме на Финансискиот извештај

Структура на трошоци	Доделени средства (според Договорот)	Реализирани трошоци	Забелешка
I. Човечки ресурси	138.000,00	138.000,00	
II. Оперативни трошоци	21.745,00	21.745,00	
III. Директни трошоци	399.596,00	399.596,00	
Вкупни трошоци (I+II+III)	559.571,00	559.341,00	

8. Документација

(Наведете листа на документи што се доставуваат во прилог на Завршниот извештај)

Согласно член 10 став 3 од Договорот за обезбедување на финансиска поддршка, во прилог на Завршниот извештај задолжително се доставува: копии од листи на учесници, фотографии од настани, примероци од подготвени извештаи, публикации и други релевантни документи, како и детална документација за сите трошоци (за неготовински плаќања: копии од сметките кои го покажуваат корисникот и поврзаните изводи од банка; за готовински плаќања: копии од сметките кои го покажуваат корисникот, копии од фискални сметки и сметкопотврда; друга документација: патни налози со релевантните прилози, документи врз основа на кои се извршени плаќањата - договори, спогодби, извештаи за плата и други релевантни документи).

Скопје, 29.01.2024 год.
(Место) (датум)

Курим Ристовски, Претседател
(име, презиме и функција на овластеното лице за застапување на здружението/фондацијата)
(Потпис)

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ				
Име на здружението	Здружение на граѓани Флорозон- Центар за еколошка демократија Скопје			
Наслов на проектот	“Биди одговорен за себе и за нашата животна средина и во услови на пандемија”			
Доделена финансиска поддршка	559,571.00			
Кофинансирање (ако е предвидено)	/			
Вкупен буџет на проектот	559,341.00			
во денари	Одобрено	Реализирано		
Буџетска линија	Вкупно	Реализирано	Остаток	Остаток (%)
I ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ				
Проектен координатор	138,000	138,000	0	0%
			0	
			0	
			0	
Вкупно за I	138,000	138,000	0	0
II ОПЕРАТИВНИ ТРОШОЦИ				
Транспорт	10,745	10,745	0	0%
			0	
Канцелариски трошоци			0	
			0	
Услуги			0	
			0	
Информации и комуникација			0	
Закуп на простор во медија	11,000	11,000	0	0%
			0	
Вкупно за II	21,745	21,745	0	0%
III ДИРЕКТНИ ТРОШОЦИ				
Активност 2. Дистрибуција на информативни флаери	8,000	8,000	0	0%
Активност 3.1 Он-лине медиумска кампања	12,000	12,000	0	0%
Активност 3.2 Подготовка и поставување на постери на видливо место	8,000	8,000	0	0%
Активност 3.3 Поставување на корпи за отпад	146,250	146,025	225	0.15%
Активност 3.4 Набавка на кеси	13,500	13,499	1	0.01%
Активност 3.5 Подготовка и промоција на кратко промотивно видео	33,999	34,000	-1	0.00%
Активност 3.6 Подготовка на 3 вонредни билтени	28,077	28,072	5	0.02%
Активност 5 Изработка на истражувачки стории	90,000	90,000	0	0.00%
Активност 6 Подготовка на предлог политики	60,000	60,000	0	0.00%
Вкупно за III	399,826	399,596	230	0%
ВКУПНО I + II + III	559,571	559,341	230	0%

